



ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2236/2021. számú ügyben
a fogvatartottak telefonos kapcsolattartásának percdíjaival
összefüggésben
(Előzmény ügy: 721/2020)

Előadó: dr. Pápai Anita
dr. Rigó Anett

Érintett szervek:

- Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága
- Innovációs és Technológiai Minisztérium

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-2236/2021. számú ügyben**

Előadó: dr. Pápai Anita
dr. Rigó Anett

Az eljárás megindítása

Egy büntetés-végrehajtás alatt álló magánszemély a fogvatartási körülményeinek több aspektusával összefüggésben beadvánnyal fordult az alapvető jogok biztosához, és egyebek mellett a büntetés-végrehajtás keretében használható mobiltelefonok magas percdíjai tekintetében fejezte ki aggályait, a biztos állásfoglalását kérve.

A büntetés-végrehajtás alatt álló személyek telefonos kapcsolattartása szoros összefüggésben áll a magánélet védelméhez való joggal, a büntetőeljárásban a védelemhez való joggal, illetve e tárgykört érintően hivatali elődöm korábban vizsgálatot folytatott le, amelynek eredményeit jelentésben foglalta össze, melyben az érintett szervek intézkedését kezdeményezte. Mindezekre tekintettel *hivatalból átfogó vizsgálatot indítottam az érintett szabályozásra és gyakorlatra vonatkozóan.*

Az érintett alapvető jogok

- A magán- és családi élet, kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jog: *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”* [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés]
- A büntetőeljárásban a védelemhez való jog: *„A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. (...)”* [Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok és normatív utasítások

- a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.)
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.)
- az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EJEE)
- az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről szóló 1976. évi 8. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: PPJNE)
- a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet)
- a Telekom hálózatos, nem nyilvános mobil távközlési szolgáltatás fogvatartottak

részére történő működtetésével kapcsolatos feladatokról szóló 35/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás (a továbbiakban: 35/2020. BVOP utasítás)

- a videóhívással megvalósuló elektronikus kapcsolattartás eljárásrendjéről szóló 37/2020. (VII. 24.) BVOP utasítás (a továbbiakban: 37/2020. BVOP utasítás)

A megállapított tényállás

A túlzottan magas percdíjak évek óta ombudsmani vizsgálatok tárgyát képezik. Az *AJB-226/2010. számú* ügyben hivatali elődöm jelentést készített erről a kérdéskörrel, amelyben visszásságot állapított meg. E jelentésben a korábbi biztos kimondta: „*a túlzottan magas percdíjak miatt a fogvatartottak csak korlátozottan (esetenként egyáltalán nem) tudják igénybe venni a közszolgáltatást, a bv. intézetek, illetve a BVfon kft. eljárása ezáltal közvetlenül veszélyezteti az emberi méltósághoz való jogból levezethető magánszférához való jog, valamint – az előzetesen letartóztatottak vonatkozásában – a védelemhez való jog érvényesülését. [...] A magánszféra fenntartása, a családdal, házastárssal, barátokkal való kapcsolattartás megőrzése elengedhetetlen feltétele az elítéltek szabadulása utáni reszocializációjának [...]. Tekintettel arra, hogy a fogvatartottak vonatkozásában felmerült a speciális szabályozás, illetve ezen belül az árszabályozás szükségessége, a visszásság álláspontom szerint a jogi szabályozás hiányosságára is visszavezethető.*”

Ezek alapján a jelentésben *a korábbi biztos javasolta a közigazgatási és igazságügyi miniszternek, hogy a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet módosításával, elfogadható mértékben szabályozza a telefonhasználat minimális heti időtartamát külön a védők és külön más kapcsolattartók tekintetében, továbbá az új Bv. kódexben – a letartóztatottak helyzetének javítására tett erőfeszítésekkel összhangban, a belügyminiszterrel együttműködve – biztosítsa a védővel való korlátlan telefonbeszélgetés lehetőségét, ideértve a védő hívásának fogadását is. A nemzeti fejlesztési minisztert pedig arra kérte a biztos, hogy a fogvatartottak számára nyújtott telefonszolgáltatás tekintetében fontolja meg speciális szabályozás – ezen belül az árszabályozás – kialakítását. Továbbá ajánlást tett a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának, hogy az érintett szervekkel együtt egyeztessenek a telefonhívások percdíjainak csökkentéséről, és a kedvezményes (hétfégi, ünnepnap) díjszabás kialakításáról, különös tekintettel az öt évnél hosszabb időre kötött szerződésekre, valamint vegyék figyelembe a jelentésben felsorolt szempontokat a szerződések megszövegezésénél.*

A fogvatartottak telefonhasználatával és a védővel való kapcsolattartással összefüggő jogszabályi rendelkezések ugyan a jelentés óta módosultak, a jelentésben megfogalmazott, a díjszabásokat érintő megállapítások azóta is hivatkozási alapként szolgálnak az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala keretében működő, a 2011. évi CXIII. törvénnyel kihirdetett kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyve 3. cikke szerinti nemzeti megelőző mechanizmus szerve (OPCAT) jelentéseiben is.¹

A probléma – a hozzátartozókkal való telefonos kapcsolattartásra tekintettel – több alkotmányjogi aspektussal bír, és a fent hivatkozott alapjogi kapcsolódás mellett érinti a *család védelmének* deklarált fontosságát² is.

Ezekre tekintettel szükségesnek tartottam a hatályos szerződési feltételek, díjak és a telefonhasználat jelenlegi körülményeinek és feltételeinek megismerését, ezért e tárgykörben a jelen ügy alapját képező panaszt is figyelembe véve, hivatalból vizsgálatot indítottam. A

¹ Lásd: AJB-1424/2015., AJB-3865/2016., AJB-679/2017. és AJB-685/2017, AJB-474/2018., AJB-646/2019. jelentés

² Alaptörvény Nemzeti hitvallása: „Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család [...]”; Alaptörvény L) cikke: „(1) Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.”

vizsgálatom nem terjedt ki a koronavírus miatt kihirdetett járványügyi veszélyhelyzetből eredő rendkívüli jogrendben érvényesülő szabályozásra, és az ezzel összefüggő gyakorlatot is csupán érintőlegesen tekintettem át.

Vizsgálatom során megkerestem a *Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát (a továbbiakban: BVOP)* és az *Innovációs és Technológiai Minisztériumot (a továbbiakban: ITM)*. A BVOP és az ITM tájékoztatása az alábbiak szerint foglalható össze.

1. A Bv. tv., valamint az IM rendelet *fogvatartotti kapcsolattartási formaként határozza meg a telefonbeszélgetést*, amely a bv. intézet által biztosított telefonkészülék útján valósul meg. A jogszabályok által előírt kapcsolattartási forma biztosítása a bv. szervezet feladata, amelyet az valamely telefonszolgáltató bevonásával biztosít, közbeszerzési eljárás eredményeként.

A BVOP tájékoztatása szerint a Bv. tv. elfogadását követően a BVOP a Belügyminisztériummal együttműködve megkezdte egy olyan rendszer bevezetésének előkészítését, amely lehetővé teszi a fogvatartottak számára a nem helyhez kötött mobiltelefon szolgáltatás igénybevételével történő telefonálást a speciális biztonsági és adatvédelmi követelmények figyelembevételével. Ennek érdekében a *Magyar Telekom Nyrt.-vel és a Mobil Kapcsolat Kft.-vel kötött szerződést*. A rendszer kialakításához informatikai, műszaki és egyéb fejlesztésekre is szükség volt.

A speciálisan a büntetés-végrehajtás keretei közötti használatra kialakított mobiltelefonok vonatkozásában a BVOP tapasztalatai szerint már a kezdetekkor magas volt a meghibásodott, megrongált, illetve eltűnt készülékek száma, majd az illegális SIM kártya használat megakadályozása érdekében újabb fejlesztésekre volt szükség. Ez teremtette meg az igényt egy új, a kereskedelmi forgalomban nem kapható mobiltelefon-típus bevezetésére 2017-ben.

A korábban elveszett vagy megrongált készülékek pótlása során keletkezett költségeket a bv. intézetek minimális arányban tudták a károkozó fogvatartottakkal megtéríteni, így e kiadások a bv. szervezet költségvetését terhelték. A belügyi tárca a BVOP együttműködésével ennek kiküszöbölésére dolgozta ki, majd vezette be 2017. november 1-től a fogvatartotti mobiltelefon óvadékot. Ez alapján annak a fogvatartottnak, aki mobiltelefont kíván magánál tartani, hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a bv. intézet elkülönítsen a letéti számláján 35.000,- Ft óvadékot, amely összeg kizárólag a mobiltelefonban okozott kár megtérítésére használható fel. Amennyiben a fogvatartott nem okoz kárt, az összeget majd hiánytalanul visszafizetik neki. Az óvadék összegét a fogvatartott részletekben, maximum 6 hónap alatt is teljesítheti.

Amennyiben a fogvatartott az óvadék megfizetését nem vállalja és a készülékét leadja, a BVOP által kifejtettek szerint a kapcsolattartása *az úgynevezett közösségi telefonok alkalmazásával biztosított*.

2. Ami a percdíjakat illeti: *2019-ben a BVOP a percdíjak csökkentését és a másodperc alapú elszámolásra való áttérést célozta meg*. Az árcsökkentést azonban a telefonszolgáltató csupán a mobilhálózatokba kezdeményezett hívások esetében tette lehetővé.

A BVOP többször folytatott egyeztető tárgyalást a szolgáltatóval, amelynek eredményeként jött létre és lépett hatályba 2020. január 1-én az új szolgáltatási szerződés. Ennek percdíjai *másodperc alapú elszámolással* a BVOP tájékoztatása alapján a következők szerint alakulnak:

Hívás iránya	Nettó egységár Ft/perc	Bruttó egységár Ft/perc
Vezetékes telefon hívása	63,78	81
Vodafone hálózatába irányuló hívás	59,06	75
Telekom hálózatába irányuló hívás	59,06	75

Telenor hálózatába irányuló hívás	59,06	75
EU díjzóna	59,06	75
1. Díjzóna	97,64	124
2. Díjzóna	152,76	194
3. Díjzóna	174,80	222
4. Díjzóna	196,85	250
5. Díjzóna	274,02	348
6. Díjzóna	537,80	683

Megállapítható, hogy *a percdíjak magasabbak a piaci áraknál*. Ezt a BVOP egyrészt azzal magyarázta, hogy míg a polgári lakosság munkabéréből olyan költségeket is fedezni kell, mint az ételmezés, rezsiköltségek, ruházat, a készülék beszerzési ára, addig a fogvatartottak esetében a napi tartási díj megfizetését kivéve ezek a költségek nem jelentkeznek. Másrészt részletezte, hogy a telefonálás költségeit nem kizárólag a Bv. tv. 258. §-a szerint meghatározott munkadíjukból, hanem rendszeres pénzellátásukból, letéti pénzükből (pl. kapcsolattartótól) is fedezhetik. Ezek az összegek a fogvatartottak egyéni számlalapjain elkülönítve vannak nyilvántartva. Ráadásul, amennyiben a hozzátartozó szeretne a fogvatartottal ilyen formában is kapcsolatot tartani, úgy lehetősége van a fogvatartott egyéni számlájára célzottan a telefonálási költségek fedezésére pénzüsszeget utalni.

Összességében *a BVOP álláspontja szerint a fogvatartotti alaplakdíj (havidíj esetében minimum 49.670,- Ft) összegével arányban áll a telefonálási költség*.

3. A vizsgálatom során fontosnak tartottam tisztázni, hogy a *telefonos kapcsolattartás mellett milyen alternatív lehetőségek állnak a fogvatartottak rendelkezésére*, így azokkal kapcsolatban a BVOP tájékoztatását kértem, tekintettel arra, hogy az internet alapú Skype telefonálásra vonatkozóan külön országos parancsnoki utasítás készült.

Ezzel összefüggésben a BVOP kifejtette, hogy 2020. első negyedévének végétől minden hazai bv. intézetben – a koronavírus miatt kihirdetett járványügyi veszélyhelyzetre tekintettel – *valamennyi fogvatartott részére rendelkezésre áll a skype kapcsolattartási forma*. A bv. intézetekben összesen 188 skype állomást alakítottak ki. A skype kapcsolattartás lehetőségét a BVOP tájékoztatása szerint a bv. szervezet a veszélyhelyzetet követően is biztosítani tervezi a fogvatartottaknak.

Összhangban a BVOP válaszával, 2020 nyarán hatályba lépett a 37/2020. (VII. 24.) BVOP utasítás, amely egyúttal hatályon kívül helyezte a korábbi, 53/2017. (VII.10.) OP szakutasítást. A 37/2020. (VII.24.) BVOP utasítás meghatározza, hogy az elektronikus kapcsolattartás *motivációs céllal engedélyezhető* a normakövető magatartást tanúsító enyhébb és általános rezsimszabályok hatálya alá tartozó fogvatartottak részére. *Különleges jogrend kihirdetése esetén* (mint a koronavírus járvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet) azonban az általános feltételektől eltérően, tehát a rezsimszabályoktól függetlenül engedélyezhető az elektronikus (például Skype) kapcsolattartás. Az utasítás azt is kimondja, hogy az elektronikus kapcsolattartás keretében legfeljebb heti 2 videóhívás engedélyezhető, alkalmanként 4 engedélyezett kapcsolattartóval, alkalmanként legfeljebb 60 perc időtartamban.

4. Végül a BVOP utalt arra is, hogy a fogvatartottak részére a mobiltelefon mellett *közösségi telefon* is rendelkezésre áll. A közösségi telefon a bv. személyi állományának kezelésében lévő készülék, vagy a fogvatartott által önállóan használható, falra erősített mobil készülék, amelyet a mobiltelefonnal nem rendelkező fogvatartott használhat.

A BVOP tájékoztatása szerint a veszélyhelyzetre tekintettel azon fogvatartottak részére, *akik nem rendelkeznek fogvatartotti mobiltelefonnal, kérelemre, egyedi elbírálás alapján havi 3x5 perc időtartamban a bv. szervezet költségére kell biztosítani a telefonálás lehetőségét, helyettesítő készülék vagy közösségi telefon útján*.

Megjegyezni szükséges, hogy időközben 2020 nyarán hatályba lépett a 35/2020. BVOP utasítás, azonban ennek rendelkezéseit a BVOP válasza még nem tartalmazta. E szabályozásra a későbbiekben fogok kitérni.

A BVOP tájékoztatása értelmében a telefonálás költségeivel kapcsolatban a fogvatartottak egy része panasszal élt már, mindazonáltal a telefonálással kapcsolatos nyilvántartásuk adatai szerint a fogvatartottak élnek a mobiltelefon-igénylés lehetőségével és a szolgáltatás ellenértékét megfizetik.

5. Ami a panaszokat illeti, a vizsgálatom során megkeresett ITM azt a tájékoztatást adta, hogy számos esetben fordultak már a magas percdíjak miatt fogvatartottak a Nemzeti Média-és Hírközlési Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság). Am a tárca – és a Hatóság – álláspontja szerint *a fogvatartottaknak nyújtott telefonszolgáltatás nem tartozik a nyilvánosan elérhető telefonszolgáltatások közé*, és az nem tekinthető előfizetői szolgáltatásnak sem, vagyis a szolgáltatót nem terhelik azon jogszabályi követelmények, amelyek egyébként a nyilvános illetve előfizetői szolgáltatást nyújtókat igen. Ezért sem a Hatóság, sem az innovációs és technológiai tárca nem rendelkezik hatáskörrel az árszabás és a feltételrendszer meghatározását érintően. E szolgáltatás ugyanis a büntetés-végrehajtással szorosan összefüggő szolgáltatás, azaz a belügyi tárca hatáskörébe tartozik.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az Alaptörvény 30. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédelmi tevékenységet lát el, eljárását bárki kezdeményezheti. Ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 20. § (1) bekezdése arra ad felhatalmazást, hogy a hozzám benyújtott beadvány alapján – az Ajbt.-ben meghatározott kivétellel – vizsgálatot folytassak, és az Ajbt.-ben meghatározott intézkedést alkalmazzam. Az Ajbt. 18. § (4) bekezdése szerint pedig az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszasság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat. A hivatalból indított eljárás *természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszasság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat*.

Az ombudsman számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök hiányosságaival, tartalmi hibáival összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A preventív alapjogvédelemre is hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, amikor az alapjogi aspektusú vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, a konkrét alapjogsérelmek és ezen alapuló panaszok megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a jogalkotásért felelős szervek irányába a felmerülő aggályokat.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.

Az Ajbt. 32. §-a értelmében, ha a rendelkezésre álló adatok szerint az alapvető jogokkal kapcsolatos visszasságot a vizsgált hatóság saját hatáskörben meg tudja szüntetni, az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti a vizsgált hatóság vezetőjénél a visszasság orvoslását.

Az Ajbt. 37. §-a értelmében pedig, ha az alapvető jogok biztosa álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél a jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. A korábbi AB döntések hivatkozhatósága

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel *hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket*. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

2. A magán-és családi élethez való jog

Az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdése védi a *magán- és családi életet* és e cikkben alkotmányos szinten megjelenik az otthon és a *kapcsolattartás* fogalma is. A magánszféra védelme összefügg más alapjogokkal, így legszorosabban az emberi méltóság jogával, sőt az Alkotmánybíróság álláspontja szerint annak egyik alkotóeleme.³ Az Alkotmánybíróság 32/2013. (XI. 22.) AB határozata szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a régi Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben – átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét. A magánszféra lényege tekintetében azonban továbbra is fenntartható az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában megfogalmazott – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítás, miszerint a magánszféra lényeges fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be,

³ 1115/B/1995. AB határozat

illetőleg be se tekinthessenek.⁴ Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).

Kiemelni szükséges, hogy az EJEE 8. cikke a magán-és családi élet tiszteletben tartásához fűződő jogot akként deklarálja, hogy mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

3. A védelemhez való jog

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése a tisztességes eljáráshoz való jog részeként kiemeli a védelemhez való jogot, melynek értelmében a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez fűződő jog értelmezésekor irányadónak tekinti a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatban kimunkált alkotmányos tételeket.⁵

Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint „az állami büntetőjogi igény hatékony érvényesítését szolgáló, illetve a terheltet védő eljárásjogi garanciák közötti kényes egyensúlyt az alapjogi garanciák érvényesülésének javára szükséges eldönteni”. Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán „arra a felismerésre jutott, hogy a tisztességes eljárás követelményrendszerének érvényesítését nemcsak a terhelt alapjogi igényei, hanem a jogállami igazságszolgáltatásba vetett közbizalom megőrzése, illetve megerősítése is megkívánja”. A terheltet oltalmazó eljárásjogi garanciák hatékony érvényesítése keretében pedig az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a védő a feladatainak teljesítése során létfontosságú, garanciális szerepet tölt be az alkotmányos büntetőeljárásban”.⁶

Ugyancsak az Alkotmánybíróság mondta ki, hogy a védelemhez való jog a büntetőeljárás alá vont személy azon jogaiban, illetve a hatóságok azon kötelezettségeiben realizálódik, amelyek biztosítják, hogy a vele szemben érvényesített büntetőjogi igényt megismerje, arról álláspontját kifejtthesse, az igénnyel szembeni érveit felhozassa, a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételeit és indítványait előterjeszthesse, továbbá védő segítségét vehesse igénybe.⁷

Ennél a pontnál utalnék a hivatali elődeim által elsőként az AJB-3107/2012. számú jelentésben tett, majd az AJB-1064/2017. számú jelentésben hivatkozott azon megállapításra, miszerint: „Nyilvánvaló, hogy a jogkérdésekben történő állásfoglalás esetén a terheltnek különösen nagy szüksége van a védő jogi szakértelmére. [...] Az érintett terheltnek nyilvánvalóan az az érdeke, hogy az ítéletre is kiható érdemi vallomása előtt szakemberrel egyeztessen, azaz védővel együtt készülhessen fel. A rászoruló terhelt – különösen a személyes szabadságát korlátozó kényszerintézkedés esetén – kiszolgáltatott helyzetben van. [...]”.⁸

A PPJNE értelmében⁹ az ellene emelt vád elbírálásakor mindenkinek teljes és egyenlő joga van arra, hogy megfelelő idővel és lehetőséggel rendelkezék védelme előkészítésére és az

⁴ 36/2005. (X. 5.) AB határozat

⁵ 8/2013. (III. 1.) AB határozat [25]

⁶ 34/2013. (XI. 22.) AB határozat [44, 45, 54]

⁷ vö. 3073/2016. (IV. 18.) AB határozat; 8/2013. (III. 1.) AB határozat; 25/1991. (V.18.) AB határozat

⁸ lásd: AJB-3107/2012. számú jelentés 35-36. old.; AJB-1064/2017. számú jelentés 8-9. old.

⁹ PPJNE 14. Cikk 3/b) és 3/d) pontja

általa választott védővel való érintkezésre; továbbá a tárgyaláson személyesen jelen lehessen, személyesen vagy az általa választott védő útján védekezhessék; amennyiben védője nincsen, tájékoztatassák a védő választására vonatkozó jogáról; és minden olyan esetben, ha az igazság érdekei ezt megkövetelik, hivatalból védőt rendeljenek ki számára, és pedig ingyenesen, amennyiben nem rendelkezik a védő díjazásához szükséges anyagi eszközökkel.

Hasonlóan, az *EJEE* 6. cikke a tisztességes tárgyaláshoz való jog keretében akként rendelkezik, hogy minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel; továbbá személyesen vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet.¹⁰

Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán azt is kimondta, hogy *az EJEE célja nem az, hogy az emberi jogokat elméletben biztosítsa, hanem az, hogy garanciaként szolgáljon e jogok gyakorlati és hatékony érvényesülése tekintetében.*¹¹ Ezen elvre épül az Európai Parlament és a Tanács a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról szóló 2013/48/EU irányelve is, amely alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy „a gyanúsítottak és a vádlottak ügyvédi segítséget vehessenek igénybe abban az időpontban és olyan módon, hogy az érintett személy a gyakorlatban hatékonyan érvényesíthesse a védelemhez való jogát”.¹²

4. Az alapjogok korlátozása

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alapjog csak más alapvető jog, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, csak a szükséges mértékben és csakis az elérni kívánt céllal arányos módon korlátozható. Az alapjog korlátozása ezért lehet az Alaptörvénynek megfelelő vagy alaptörvény-ellenes. Az alapjog-korlátozás alkotmányosságának a feltételeit általában véve az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát alaptörvényi szintre emelve – tartalmazza. Eszerint *az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg; alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.*

Az Alkotmánybíróság ennek kapcsán kimondta: „[a]z állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközehez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.”¹³

¹⁰ EJEE 6. cikk 3/b) és 3/c) pontja

¹¹ 8/2013. (III. 1.) AB határozat [52]

¹² 2013/48/EU irányelv 3. cikk (1) bekezdése

¹³ lásd: 30/1992. (V. 26.) AB határozat, 11/2014. (IV. 4.) AB határozat

III. Az ügy érdemében

1. A Bv. tv. 173. § (1) bekezdésének b) pontja a fogvatartott kapcsolattartási formái között nevesíti a bv. intézet által biztosított *telefonnal* történő telefonbeszélgetést. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint az elítélt a rezsिम szabályok szerint igénybe veheti a bv. szerv által nyújtott *elektronikus kapcsolattartási formákat*.

A telefonos kapcsolattartás részleteit a Bv. tv. 175. §-a fejt ki. Eszerint *az elítélt a szabadságvesztés végrehajtási fokozataira és rezsिमjeire vonatkozó rendelkezések szerinti gyakoriságban és időtartamban telefonhívást kezdeményezhet*. Az elítélt a házirend előírásainak megfelelően *kizárólag a bv. intézet által kijelölt telefon használhatja*. A telefonbeszélgetés a bv. intézet rendje, a fogvatartás biztonsága érdekében külön jogszabályban meghatározott módon ellenőrizhető, indokolt esetben megszakítható, amelyről az elítéltet tájékoztatni kell.

A törvényi szabályozás végrehajtási normájaként *az IM rendelet külön-külön rendelkezik arról, hogy az egyes rezsिमkategóriákban milyen gyakorisággal, milyen időtartamban telefonálhat a fogvatartott*. Ez a rendeleti szabályozás határozza meg azt is, hogy a bv. intézet által biztosított mobiltelefont a fogvatartottak a birtokukban tarthatják, továbbá azt is, hogy az ügyvéddel való kapcsolattartásnak milyen szabályai vannak. A telefonálás rendjét és további feltételeit azonban a házirendre bízta a rendelet.

2. A mobiltelefonok használatára vonatkozó alapvető, és a szerződéskötést, a telefon megszerzését szabályozó rendelkezéseket a 35/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás részletezi. E szabályok közül kiemelendő, hogy a mobiltelefon-használat alapvető feltétele, hogy a fogvatartott *óvadékos* biztosítson a bv. intézetnek a telefon használatáért, illetve az abban esetlegesen bekövetkezendő károkért. Az utasítás 4. pont c) alpontja szerint a fogvatartott szerződésben vállalja, hogy a levonások után megmaradt letéti pénzből (szabadon felhasználható egyenleg, célzott pénz, védett pénz, szükségleti cikkekre fordítható pénz) *35.000 forint összegű óvadék zárolásra kerüljön a fogvatartott kártérítési felelősségének megállapítása esetére*, ha a mobiltelefon készülék javítása vagy annak pótlása szükséges. A fogvatartott kérelme alapján a bv. intézet parancsnoka engedélyezheti az óvadék *legfeljebb havi részletben* történő megfizetését. *Amennyiben a bv. intézet az esedékes havi részletet zárolni nem tudja, a fogvatartott köteles leadni a készüléket, azt tehát nem használhatja*.

Az óvadék biztosításának *törvényi alapjait a Bv. tv. 2021. január 1-től teremti meg*, a Bv. tv. 175/A. § beiktatásával. E szerint az elítélt a bv. intézet által biztosított mobiltelefont *kizárólag akkor tarthatja magánál*, ha a mobiltelefon kiadásával egyidejűleg a polgári jog szabályai szerinti óvadék letéti számláján való zárolásához hozzájárul. Az óvadék *összege megegyezik a mobiltelefon pótlásának költségével, de nem haladhatja meg a teljes munkaidőben történő foglalkoztatás esetén járó egy havi alaplunkadíj összegét*. Az óvadék összegét a bv. intézet az elítélt kérelmére hat egymást követő hónapban, egyenlő részletekben különíti el a letéti számlán. A mobiltelefon – az elítéltnak felróható – megrongálódása vagy megsemmisülése esetén a bv. intézet a követelését az óvadékból közvetlenül kielégítheti. Az óvadék teljes összegének az elkülönítéséig, valamint a letéti pénzzel nem rendelkező elítélt részére a bv. intézetnek a telefonbeszélgetést közös használatú telefonkészüléken kell biztosítania.

3. Erre az esetre (illetve, ha a fogvatartott eleve nem kérelmezett mobiltelefont) a 35/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás tartalmazza a mobiltelefonnal nem rendelkező fogvatartottak számára *a közösségi telefon használatának alternatív lehetőségét*. Az utasítás 2. pont c) alpontja mindenek előtt definiálja, hogy mi minősül közösségi telefonnak: a bv. intézet személyi állományának kezelésében lévő készülék vagy a fogvatartott által önállóan használható, falra erősített mobilkészülék, amelyet a mobiltelefonnal nem rendelkező fogvatartott használhat az intézetparancsnok által meghatározottak szerint.

A 35/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás 29. pontja kimondja, hogy a közösségi telefon havi díja 0 Ft,¹⁴ *percdíjai azonban a mobiltelefonok percdíjaival megegyeznek.* Eszerint, ahogyan az a BVOP fentebb hivatkozott válaszából is kiolvasható, az átlagos percdíjak bruttó 75 és 81 forintban állapíthatók meg mind a mobiltelefon, mind a közösségi telefon használata során is. A percdíjak tekintetében figyelemreméltó, hogy jóllehet, azok a 2010-ben lefolytatott ombudsmani vizsgálat óta alacsonyabbak lettek és ezzel együtt sikerült elérni a másodperc alapú számítást is, mégis, a percdíjak mértéke továbbra is jóval meghaladja az átlagos percdíjak mértékét.¹⁵

Ezzel együtt fontos utalni arra is, hogy a 35/2020. (VII. 16.) BVOP utasítás 31. pontja értelmében a közösségi telefon igénybevétele során a hívás kezdeményezésekor a fogvatartott egyéni számláját zárólják, majd a hívás befejeztével a telefonálás ellenértékét a fogvatartott számlájáról levonják. *Amennyiben a fogvatartott egyéni számlalapján nincs megfelelő nagyságú összeg a hívás díjának kiegyenlítésére, úgy a fogvatartott által önállóan használható közösségi telefon használatára nincs lehetőség.* Erre az esetre a Bv. tv. 175. § (4) bekezdése úgy fogalmaz, hogy *ha jogorvoslatra vonatkozó jognyilatkozat megtétele miatt a védővel való telefonon történő kapcsolatfelvétel indokolt, és az elítélt nem rendelkezik a telefonáláshoz szükséges összeggel, részére a telefonbeszélgetés költségét a bv. intézet megelőlegezi.* Mindazonáltal letartóztatás alatt álló fogvatartott esetében az IM rendelet 192. § (2) bekezdése a kijelölt telefonkészüléken a védővel lebonyolítható beszélgetés tartamát egy órában maximalizálja; ugyanezen szakasz (4) bekezdése pedig deklarálja, hogy *a védő kezdeményezésére történő telefonálás költségeit a letartóztatott viseli.*

Fontos e körben kiemelni, hogy a BVOP tájékoztató levelében említett 3x5 perc finanszírozott közösségi telefonhasználat kifejezetten és kizárólag a veszélyhelyzeti jogrendben alkalmazandó szabály, az tehát normál jogrendben minden bizonnyal nem érvényesül ezután.

Ez a szabályozás álláspontom szerint azzal, hogy a közösségi telefon percdíjait a mobiltelefonéval azonos összegben határozza meg, illetve, hogy a közösségi telefon használatának feltételül a letéti számlán lévő megfelelő mennyiségű pénzösszeget követeli meg, *jelentősen szűkíti a telefonos kapcsolattartás jogát a közösségi telefonok használata tekintetében.* Amennyiben ugyanis a fogvatartott nem képes biztosítani a mobiltelefon óvadékát, vagy eleve nem tudja vállalni a mobiltelefon használatának az átlag percdíjakhoz képest nyilvánvalóan emelt percdíjait, az sem jelent számára valódi opciót, hogy vezetékes (közösségi) telefont vegyen igénybe: ez a lehetőség ugyanis pusztán annyival lenne kedvezőbb számára, hogy óvadékot nem köteles biztosítani, azonban ezen túlmenően a használat ténylegesen nem jelent reális alternatívát neki.

Ezen a helyzeten pedig összességében az is csupán részleges és ideiglenes segítséget jelent a fogvatartott számára, hogy jogorvoslati jognyilatkozata megtételét a költségek megelőlegezésével a bv. intézet aktuálisan lehetővé teszi. Ezzel álláspontom szerint a telefonálást csak korlátozott tárgyi körben és korlátozott mértékben (megelőlegezés szintjén) biztosítja a bv. intézet. *A védelemhez való jog gyakorlása ugyanis nem merül ki abban, hogy az érintett személy a jogorvoslati nyilatkozatához ügyvédi segítséget, közreműködést kapjon.* Abban az esetben ugyanis, ha büntetőügy van ellene folyamatban, egyebek mellett a gyanúsítással illetve váddal érintett fogvatartott kihallgatására, esetleg szakértői vizsgálat alá vonására is sor kerül az eljárásban, így fontos, hogy az ezekre való felkészülésben az ügyvédje segítségét kérhesse. A büntetőeljárásban érvényesülő védelemhez való jog értelmezése során ugyanis irányadónak tekintendő, hogy *a terhelt a büntetőeljárásban betöltött szerepéből eredően a büntetőjogi igényt érvényesítő államhatalommal szemben, a fegyverek egyenlőségének elvéből*

¹⁴ A rendelkezésekre álló információk szerint a mobiltelefon használata sem jár havidíj fizetési kötelezettséggel.

¹⁵ A civil lakosság esetében ugyan rendszerint mobilinternettel együtt, különböző kedvezmények alapján, előfizetéses konstrukciók szerint kínálják csomagjaikat az egyes mobilszolgáltatók, mégis az interneten megtalálható ajánlatokat áttekintve megállapítható, hogy megközelítőleg a Telekomnál 24-37 Ft/perctől, a Telenornál 25-40 Ft/perctől, a Vodafone-nál 29,9-40 Ft/perctől már elérhetőek a mobiltelefon tarifacsomagok.

levezethető, ún. kompenzációs garanciákra jogosult. Amint pedig azt a fentiekben kifejtettem, egyetértve hivatali elődeim megállapításával, a fogvatartás alatt álló személy egyébként is kiszolgáltatott helyzetben lévőknek minősül a büntetőeljárásban való érdekérvényesítése szempontjából.

Ezek alapján megítélésem szerint annak a fogvatartottnak a védelemhez való joga, aki nehéz anyagi körülményei miatt nem képes finanszírozni a mobiltelefon költségeit és óvadékát, illetve a közösségi telefon használatához szükséges anyagi forrással sem rendelkezik, nem érvényesül teljeskörűen. Ezért a telefonos kapcsolattartás jelenleg hatályos szabályozása a fenti okok figyelembevételével összességében *alkalmas arra, hogy a büntetőeljárásban a védelemhez való alapvető jog sérelmét idézze elő, így az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében meghatározott védelemhez való joggal összefüggésben visszásságot okozzon.*

4. Felmerül tehát a kérdés, hogy a telefonos kapcsolattartás mely más módon, más eszköz útján biztosítható a bv. intézetekben. Ezzel összefüggésben megvizsgáltam a 37/2020. (VII. 24.) BVOP utasítást (amelynek törvényi alapját a Bv. tv. 173. § (2) bekezdése¹⁶ teremti meg), amely a modern kor szellemét követve a videóhívással megvalósuló elektronikus kapcsolattartás eljárásrendjét szabályozza. Ennek 3. pontja – a BVOP fent részletezett tájékoztatásának megfelelően – deklarálja, hogy az elektronikus kapcsolattartás motivációs céllal engedélyezhető *a normakövető magatartást tanúsító enyhébb és általános rezsimszabályok hatálya alá tartozó fogvatartottak* részére. A 4. pont szerint azonban különleges jogrend kihirdetése esetén ettől eltérően az elektronikus kapcsolattartás rezsimszabályoktól függetlenül engedélyezhető. Az utasítás 13. pontja pedig kimondja, hogy az elektronikus kapcsolattartás keretében legfeljebb heti 2 videóhívás engedélyezhető, alkalmanként 4 engedélyezett kapcsolattartóval, alkalmanként legfeljebb 60 perc időtartamban.

Látható tehát, hogy *főszabály szerint, azaz normál jogrendben az elektronikus kapcsolattartás nem valamennyi fogvatartott számára jelent alternatívát, szemben a telefonos kapcsolattartással, amellyel az IM rendelet értelmében az enyhébb és az általános rezsimbe sorolt fogvatartottakon túl a szigorúbb rezsimbe sorolt fogvatartottak is élhetnek, bár szűkebb körben.* Amennyiben tehát a szigorúbb rezsimbe sorolt fogvatartott nem tudja finanszírozni a mobiltelefon készülék használatát és a letéti számláján lévő összeg a közösségi telefon használatára sem elegendő, úgy kapcsolattartása – ide nem értve a rendkívüli jogrendet – döntően személyesen oldható meg. Ez azonban azzal a következménnyel is járhat, hogy adott esetben a személyes megjelenésben akadályozott kapcsolattartóival semmilyen módon sem, vagy – a csomagküldésen túl – legfeljebb írásos levél formájában érintkezhet a fogvatartása alatt – feltételezve ez esetben, hogy írni-olvasni ő és a kapcsolattartója is tud. A kapcsolattartás e személyi kör esetében tehát korlátozottan valósítható meg.

5. A kapcsolattartás jelentőségére maga a Bv. tv. is utal: a 172. § (1) bekezdése szerint ugyanis a szabadságvesztés végrehajtása során a bv. intézet a végrehajtási fokozatokra és rezsimekre vonatkozó szabályok szerint, *a társadalomba való beilleszkedés érdekében* elősegíti, hogy az *elitelt fenntarthassa és fejleszthesse hozzátartozóival, más személyekkel, valamint a reintegrációs célkitűzéseket elősegítő külső szervezetekkel való kapcsolatát.*

Amint azt a hivatali elődöm fentebb hivatkozott 2010. évi jelentésében megállapította: *„a fogvatartott személyek legbelsőbb, védett magánzférájához tartozik a családtagokkal, barátokkal való kommunikáció és telefonos kapcsolattartás, amelynek gyakorolhatóságát – a fogvatartásból adódó speciális helyzet figyelembevétele mellett – az állam köteles megfelelő keretek között biztosítani. A kapcsolattartás joga természetesen nem korlátozhatatlan jog, azonban még a szabadságvesztés büntetés általános és ésszerű igényei mellett sem kerülhet arra sor, hogy az egyébként biztosított jogosultság érvényesülését az állam – ésszerűtlenül magas –*

¹⁶ Bv. tv. 173. § (2) Az elitelt a rezsimszabályok szerint igénybe veheti a bv. szerv által nyújtott elektronikus kapcsolattartási formákat. E kapcsolattartási formák ellenőrzésére és korlátozására az általános szabályok az irányadók.

díjfizetés megállapításával akadályozza.” Ezt az álláspontot fenntartva a vizsgálatom eredményeként megállapítom, hogy ugyan a 2010. év óta eltelt idő alatt a telefonos kapcsolattartás valóban számos ponton fejlődött, a percdíjak is csökkentek, azonban az e jelentésben kifejtett körülmények összességében továbbra is korlátozhatják a – legfőképp a szerény anyagi körülményekkel rendelkező, szigorú fogvatartási rezsimbe sorolt – fogvatartottak kapcsolattartási jogának gyakorlását.

Az alapjog korlátozással összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint arra kell figyelemmel lenni, hogy alapvető jog *kizárólag más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében*, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Jelen esetben a szabályozásból és a BVOP válaszából sem lehet következtetni arra, hogy a telefonos percdíjak magas összegének és a közösségi telefonhasználatnak, valamint az elektronikus kapcsolattartásnak a korlátozó szabályait valamely alapvető jog vagy alkotmányos érték védelme érdekében állapították volna meg. Természetesen a büntetés-végrehajtási érdekből eredő azon szabályozási megoldás, miszerint az egyes rezsimkategóriákban eltérő feltételekkel van lehetőség a telefonos és az elektronikus kapcsolattartásra, a fokozatos és arányos szabályozás szempontjából érthető és indokolható. Azonban az a modell, amelyben *bizonyos fogvatartotti kör vélhetőleg pusztán pénzügyi érdekből adott esetben szinte teljes mértékben kizárható ezen kapcsolattartási formákból, a magán-és családi élethez való jog szükségtelen és aránytalan korlátozását eredményezi.*

Ezért a telefonos kapcsolattartás jelenleg hatályos szabályozása – ide nem értve a koronavírus járványhelyzet miatt kihirdetett veszélyhelyzetből eredő rendkívüli szabályokat – a fenti okok figyelembevételével összességében *alkalmas arra, hogy a magán-és családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jog szükségtelen és aránytalan sérelmét idézze elő, így az Alaptörvény VI. cikkében meghatározott magánszférához való joggal összefüggésben visszáságot okoz.*

IV. Intézkedésem

1. Az Ajbt. 32. §-a alapján ***felkérem a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát***, hogy – a bv. intézetekkel és a Magyar Telekom Nyrt.-vel, valamint a Mobil Kapcsolat Kft.-vel együtt – *szükség esetén az ITM bevonásával* – egyeztessenek a mobil-és közösségi telefonhívások percdíjainak csökkentéséről; továbbá
2. az Ajbt. 37. §-a alapján ***felkérem a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát***, hogy fontolja meg olyan belső szabályozás kialakítását, amely a rezsimkategóriákkal arányban áll, mégis,
 - egyrészt a nehéz anyagi körülményekkel rendelkező fogvatartottak számára is garantálja a magán-és családi élethez való jog, valamint a védelemhez való jog minél teljesebb körű érvényesülését,
 - másrészt a büntetés-végrehajtási érdekek tiszteletben tartása mellett valamennyi fogvatartotti kör számára lehetővé teszi az elektronikus kapcsolattartás biztosítását, kiszélesítését.

Jelentésemet továbbá ***tájékoztatásul megküldöm a büntetés-végrehajtásért felelős belügyminiszternek és az innovációs és technológiai miniszternek is.***

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos